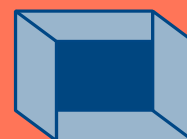

Stát a národy v Československu

Kdo se cítil
Čechoslovákem?

Co budeme sledovat

Budeme zkoumat dvě mapy, jedna zachycuje pohled „československý“, druhá pohled německý. Podíváme se na ilustraci obálky knihy o československých dějinách a popřemýšlíme, jakou informaci nám na první pohled dává, a nakonec si přečteme dvě vzpomínky lidí, kteří žili v době první republiky.

Co je naším cílem

Prozkoumáme národnostní poměry v tzv. první Československé republice (1918–1938). Budeme si všimnout toho, jakým byla republika domovem pro národy, které v ní žily.

Jméno a příjmení:
.....

Evokační fotografie

Portrét T. G. Masaryka na současné bankovce

Co nám říká bankovka o tom, jak je první republika vnímána v současné době?

Zdroj: [Wikipedie \(2022\)](#)

Co se může hodit Nacionalismus

Nacionalismus byla nová představa o tom, co je to národ a kdo ho tvoří.

Zdroj: Václav Hromada (2022)

Pracovní list

Blok 1 / Evropa po válce

Lekce 3 / Stát a národy v Československu

Popiš nacionalismus třemi slovy:

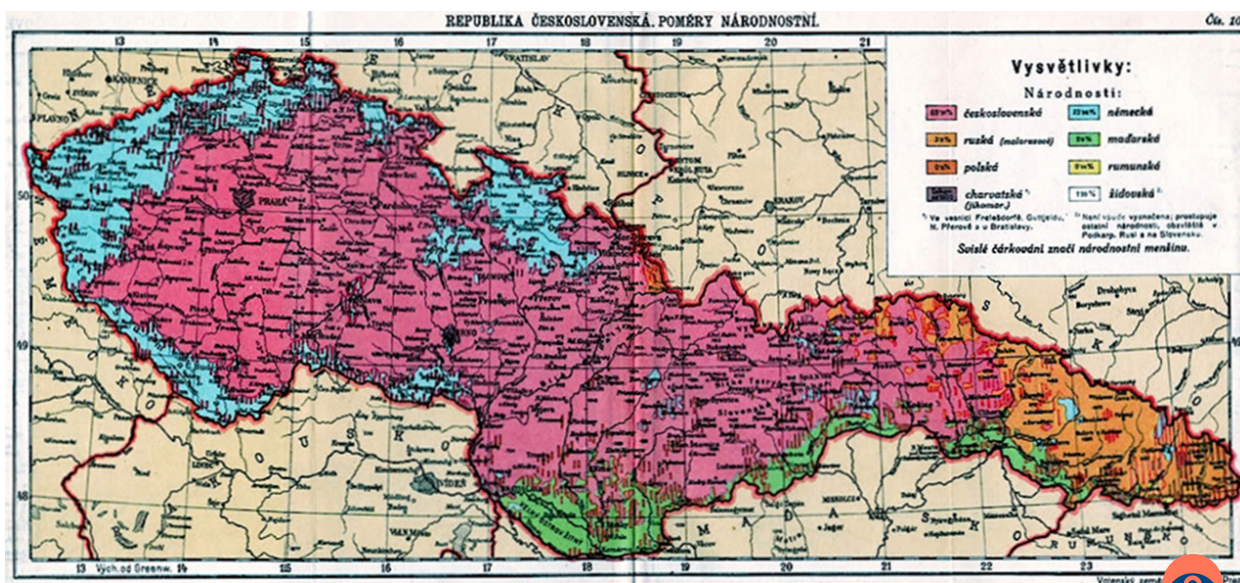
Prozkoumej zdroje 1–6 a rozhodni, zda se lidé zachyceni v těchto zdrojích mohli cítit jako Čechoslováci, o kterých mluvila ústava. Svě závěry zanes do tabulky na konci pracovního listu.

Zdroj

1

Dobová mapa národností v ČSR (1930)

Národnosti:

československá	německá
ruská / maloruská	maďarská
polská	rumunská
chorvatská / jihomoravská	židovská

Svislé čárkování značí národnosti menšinu.

Zdroj: Wikimedia Commons (2022)

Zdroj

2

Německá pohlednice z roku 1919

V pohraničí českých zemí žili převážně Němci. 30. října 1918 vyhlásili své spojení s Rakouskem.

Československý stát od listopadu 1918 do ledna 1919 obsadil pohraničí vojskem. Na pohlednici je napsáno:

3,5 milionu Němců chce svobodu (německy) a 3,5 milionu Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se nikdy nepodvolí české tyranii (anglicky).

Zdroj: Český Rozhlas Sever (2018)

Zdroj

3

Pamětník o situaci českých Němců ve 20. letech 20. století (1996)

Nacionálně cítící němečtí občané, jejichž rodiny žily v Čechách po staletí, se v českém prostředí cítili víceméně jako cizinci, i když s Čechy udržovali korektní anebo alespoň formálně přátelské styky. Charakteristické nicméně bylo, že chodili zásadně jen k německému lékaři, i když třeba ordinoval mnohem dál nežli český, nikdy nenavštívili české divadlo a nevzali do ruky jedinou českou knihu, ba ani noviny.

Zdroj

4

Slovenský politik Andrej Hlinka (1921)

Andrej Hlinka (1864–1938) byl významný slovenský kněz a politik. Před rokem 1918 vystupoval proti útlaku Slováků ze strany Maďarů (Slovensko bylo tehdy součástí Uherského království). Vedl Slovenskou ľudovou stranu (později se přejmenovala na Hlinkovu slovenskou ľudovou stranu).

Slovenský národ žije dobou velké zkoušky. Máme svobodu, ale ne úplnou. Slovák je pánem osudu, ale pod kuratelou bratra. Sahá se nám na nejcennější statky. Takové nebezpečí Slovensko ještě nepřežilo: víra, řeč, národnost, právo na sebeurčení je v nebezpečí.

Zdroj

5

Obálka populární historické knížky (1924)

Zdroj: Antonín Horák, *Národní dějiny pro lid československý* (1924)

Zdroj

6

Žádost romského starosty ke školskému odboru v Užhorodu (1926)

Podkarpatská Rus bylo území, které před první světovou válkou patřilo Uherskému království, a většina obyvatel, které tam žilo, mluvilo rusínsky (ukrajinsky). Až do roku 1918 měli privilegované postavení Maďarů, byla zde ale i silná menšina židovská a romská (v té době neměl pojem „cikánský“ hanlivý příděch jako dnes). Národnostní citění venkovského obyvatelstva nebylo vyhraněné, lidé na venkově často nesmýšleli nacionalisticky.

V dohledné době bude ukončena stavba cikánské školy, ve které bude pravděpodobně hned započato s vyučováním. Dovoluji si prositi jménem obyvatelů cikánské kolonie, aby vyučovacím jazykem na této škole byl zaveden jazyk československý, a to z těch důvodů, že část našich dětí již navštěvuje školu, kde jest jazyk československý vyučovacím jazykem, a dále vzhledem k panujícím poměrům na Podkarpatské Rusi, že pouze vyučování v jazyku československém bude mít v budoucnosti náležitého významu. Doufám, že žádost naše bude příznivě vyřízena a znamenám se v plné úctě.

Buko Jánoš, starosta cikánské kolonie

Přezkoumal/a jsi řadu zdrojů. **Pokus se nyní rozhodnout, kdo se mohl cítit jako Čechoslovák.**

Zdroj	Kdo ve zdroji vystupuje / Kdo je ve zdroji zachycen?	Cítili se podle tebe lidé zachyceni ve zdroji jako Čechoslováci? Svou odpověď zdůvodni.
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Na závěr zkus vytvořit alespoň jednu větu, která tvé zkoumání shrne.